

Régiók Bizottsága vélemény – Az egységes piac jövője és az európai társadalom helyzetének felmérése

(2007/C 156/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- úgy ítéli meg, hogy az egységes piacnak új lendületre van szüksége annak érdekében, hogy az elkövetkezendő években meg tudjon felelni a kihívásoknak. Az egységes piac jelenleg 27 tagállamból áll, így messze változatosabb képet mutat, mint akkor, amikor létrehozták. Az egységes piac ezenkívül jelenleg globális környezetben működik. Ezért az egységes piacot úgy kell átalakítani, hogy az belső EU-s projektből hatékony eszközzé váljon az EU versenyképesebbé tételére a világ többi részével szemben, a területi, gazdasági és társadalmi kohézió megerősítésére, valamint a lisszaboni stratégiában meghatározott célkitűzések megvalósítására. A helyi és regionális önkormányzatoknak kulcsfontosságú szerepe van ennek megvalósításában,
- felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal szorosan együttműködve végezzenek tanulmányokat azon akadályok meghatározására, amelyekkel jelenleg a régióknak, városoknak és településeknek kell szembenézniük az egységes piac megvalósítása során, és a 21. századhoz alkalmazkodó belső piac megteremtésének potenciális lehetőségei tekintetében,
- ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy az összpontosítsa tevékenységét az egységes piac megvalósításának folytatására a szolgáltatások, a munkaügyi és a pénzügyi ágazat területén. Az áruk szabad mozgása viszonylag sikeresen megvalósult, míg a szolgáltatások, a munkaügyi és a pénzügyi ágazat területén az egységes piac kevésbé volt hatékony.

I. Politikai ajánlások

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. egyetért az Európai Bizottsággal és az Európai Tanáccsal abban, hogy a 21. század fontos új kihívásokat és lehetőségeket hozott az európai gazdaság számára. A Régiók Bizottsága ezért üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy a 2007. év folyamán átfogó elemzést végez mind az egységes piaccal, mind az európai társadalommal kapcsolatban. A Régiók Bizottsága szintén üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó kérését, hogy ennek az előrettekintő véleménynek a formájában járuljon az említett elemzésekhez;

2. úgy ítéli meg, hogy az egységes piacnak új lendületre van szüksége annak érdekében, hogy az elkövetkezendő években meg tudjon felelni a kihívásoknak. Az egységes piac jelenleg 27 tagállamból áll, így messze változatosabb képet mutat, mint akkor, amikor létrehozták. Az egységes piac ezenkívül jelenleg globális környezetben működik. A vélemény szerint ezért az egységes piacot úgy kell átalakítani, hogy az belső EU-s projektből hatékony eszközzé váljon az EU versenyképesebbé tételére a világ többi részével szemben, a területi, gazdasági és társadalmi kohézió megerősítésére, valamint a lisszaboni stratégiában meghatározott célkitűzések megvalósítására. A helyi és regionális önkormányzatoknak kulcsfontosságú szerepe van ennek megvalósításában;

A 21. század egységes piaca

3. elismeri, hogy az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása az Európai Unió alapelve, és az egységes piac alapja. Arra is emlékeztetni kell, hogy az európai integráció terve a múltban és a jelenben sem korlátozódott csupán az egységes piacra, hanem az a cél vezérli, hogy az európai népek közötti szolidaritás és kohézió kiépítése által megőrizze a békét;

4. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a nyilvános konzultációs eljárások fejlesztése révén az összes érintettet vonják be a döntéshozatali folyamat előkészítő szakaszába, és a hatástanulmányok keretében fordítsanak kiemelt figyelmet az európai jogszabályok hatásaira területi, szociális és környezetvédelmi szempontból;

5. azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok jobban használják ki az európai helyi és regionális önkormányzatok kreatív és újító potenciálját, és ehhez a végrehajtás hiányosságain keresztül fogjanak hozzá. Ezzel kapcsolatban különösen arra van szükség, hogy növeljék a nyitottságot, és szembeszálljanak egyes tagállamok protekcionista politikáival, amelyek akadályozzák, hogy a kis- és középvállalkozások (kkv-k) új piacokon fektessenek be az EU-ban és a világ más részein;

6. felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal szorosan együttműködve végezzenek tanulmányokat azon akadályok meghatározására, amelyekkel jelenleg a régióknak, városoknak és településeknek kell szembenézniük az egységes piac megvalósítása során, és a

21. századhoz alkalmazkodó belső piac megteremtésének potenciális lehetőségei tekintetében;

7. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szerepe nem merül ki a gazdasági változásokhoz való igazodásban és az egységes piacon tevékenykedő vállalatok támogatásában. Azáltal, hogy közszolgáltatásokat szerveznek és nyújtanak, az önkormányzatok szereplők is az egységes piacon;

8. elismeri, hogy a társadalom helyzetének felmérése szorosan kapcsolódik a belső piac hatékony működéséhez. Az európai társadalomról készült helyzetfelmérésben el kell ismerni, hogy a hagyományos értelemben vett társadalmi problémák (mint például a szegénység vagy a fogyatékoság) az idősödő népesség és a tartós munkanélküliség következtében súlyosbodhatnak. Ezzel egyidejűleg az átalakuló családszerkezetek és a globalizáció eredményeképpen új társadalmi problémák is megjelenhetnek. A társadalmi helyzetfelmérés közös megközelítéshez kell, hogy vezessen az elemzés, a legjobb gyakorlatok európai szintű és tagállamok közötti cseréje terén;

Globalizáció és külső kihívás

9. azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság rendszerezettebben értékelje, mérje fel és gondolja át a nemzeti és regionális gazdaságok tengerentúli versenytársainkhoz (főként az Egyesült Államokhoz, Kínához és Indiához), valamint az EU más tagállamaihoz és régióihoz viszonyított gazdasági teljesítményét és politikai fejlődését;

10. egyetért az Európai Bizottság azon megállapításával, amely szerint a közösségi piac versenyképességének és vonzó jellegének megőrzése érdekében jobban figyelembe kell venni a nemzetközi környezetet. Az integráltabb egységes piac elősegítené a globalizáció kihívásának megválaszolását, lehetőségeinek kiaknázását, ezáltal csökkentve annak negatív megítélését. A Régiók Bizottsága ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok EU-szerte szintén egy egyre inkább globalizálódó gazdaság részei, amelyben az áruk világkereskedelmének volumene minden évtizedben megkétszörödik. Tekintettel a tudásalapú gazdaságok jelentette versenyre, az európai vállalatok csak akkor őrizhetik meg versenyképességüket, ha érezhetően innovatívabbá, kreatívabbá válnak, és bővítik szaktudásukat;

11. ajánlja, hogy az egységes piacot teljes mértékben fogják fel az európai társadalmi és gazdasági növekedés dinamikus eszközeként. Az egységes piacot támogatni kell azért, hogy fejlődjön, és kellő mértékben megfeleljen a globális gazdaság változó feltételeinek és kihívásainak annak érdekében, hogy a szükséges politikai és gazdasági feltételek megteremtése révén hatékonyan fokozni lehessen az EU gazdasági növekedését;

12. úgy véli, hogy EU-s szinten olyan egységes megközelítést kellene kidolgozni, amely közös jövőképen alapuló, minimális szociális normák rendszerének megteremtésére irányul. A foglalkoztatás helyén meg kell teremteni az egyenlő elbánás specifikus elveit a munkafeltételek tekintetében, és ennek a szociális partnerek közötti megállapodáson kell alapulnia. A globális piac fejlődése miatt számos, az egységes piacra vonatkozó kihívás külső jellegű;

A tanulás, a szakképzettség és a foglalkoztathatóság a tudásalapú gazdaságban

13. azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy a szakképzettség növelésére irányuló EU-támogatás összpontosítson arra, hogy – az esélyegyenlőség biztosítása és az egész életen át tartó tanulásba való befektetés révén – az oktatási és képzési politikák biztosítsák a polgárok által a megfelelő munkahely megtalálása és az üzleti igényeknek való megfelelés érdekében igényelt készségeket;

14. hangsúlyozza, hogy a szakképzettségi szint növelése az európai régiók egyik fontos feladata, és – az innováció, a vállalkozás, a versenyképesség és a befektetés mellett – a termelékenység egyik döntő mozgatórugója. A Régiók Bizottsága kiemeli annak fontosságát, hogy növeljük a tagállamok, illetve a helyi és regionális önkormányzatok szakképzésbe történő befektetési képességét az egész életen át tartó tanulás gyakorlati biztosítása érdekében, valamint az aktív munkaerő-piaci politika ösztönzésére, fenntartható megközelítés által, a lisszaboni menetrenddel összhangban;

15. ajánlja, hogy az Európai Bizottság a tagállamokkal, valamint a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködésben teremtsen stratégiai kereteket és jelöljön ki forrásokat a regionális és helyi alapú, célirányos stratégiák fejlesztésének támogatására;

16. ajánlja az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy a jövőbeli egységes piac szakképzettséggel és a foglalkoztatás növelésével kapcsolatos célkitűzéseit adott esetben a regionális szintre támaszkodva fejlessze ki. A régiók nagyobb mértékű önállósága és elszámoltathatósága mellett a szakképzettség növelésére irányuló programoknak – például azoknak, amelyeket az Európai Szociális Alap programján keresztül valósítanak meg – alkalmazkodniuk kellene a regionális és helyi munkaerőpiac igényeihez, hogy a régiók megbirkózhassanak az előttük álló konkrét kihívásokkal;

17. javasolja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok inkább az EU-ban, mint tudásalapú gazdaságban rejlő erőre építsenek, és inkább a szakképzettségek átültethetőségét és a polgárok foglalkoztathatóságát támogassák, mint hogy olyan gazdaságokkal próbáljanak versenyezni, amelyek versenyelőnyvel rendelkeznek az alacsony képzettségű és alacsony hozzáadott értéket jelentő munkaerő terén. A szakképzettség fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás minden, az egységes piac hatékonyabbá tételére irányuló program lényeges eleme;

18. ebben az összefüggésben emlékeztet arra, hogy a globális verseny, valamint a tudásalapú és a szolgáltató gazdaság felé történő irányultság új kihívásokat jelent a készségek fejlesztése és az oktatás számára. Nem szabad hagyni, hogy az alacsony képzettséget igénylő, rosszul fizetett állások révén a „dolgozó szegények” új csoportja alakuljon ki. Ezért a szociális ellátórendszer keretében elsősorban az érintettek oktatás-képzés, tisztességes bér- és munkafeltételek révén történő segítésére, valamint a társadalmi mobilitás fokozására kell súlyt helyezni;

Az európai társadalom helyzetének felmérése

19. egyetért az Európai Tanácsnak az EU társadalmi dimenziója jelentőségével kapcsolatos nézeteivel⁽¹⁾. A Régiók Bizottsága éppen ezért üdvözli a Tanács arra irányuló kérését is, hogy az Európai Bizottság és a Parlament fordítson megfelelő figyelmet az európai jogszabályok társadalmi következményeire is;

20. hangsúlyozza, hogy az egységes piacot az EU tágabban vett társadalma fontos alkotórészének kell tekinteni. Az EU-nak emiatt az egységes piaccal kapcsolatos politikáiban nagyobb figyelmet kellene fordítania társadalmi aspektusokra, és ahelyett, hogy egy egységes vagy pusztán „gazdasági” indítatású politikát hajtana végre, a különböző regionális identitásokra és a társadalmi-gazdasági fejlődés különféle megközelítéseire támaszkodva közös európai elveket kellene megpróbálnia átültetni a gyakorlatba;

21. azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság továbbra is garantálja a szociális és a fogyasztói jogokat, illetve ezzel egy időben – például a leendő szolgáltatásokról szóló irányelv révén – szabadítsa fel a szolgáltatási piacot;

22. úgy ítéli meg, hogy – amint azt a szolgáltatási irányelvről folytatott vita is igazolta – figyelembe kell venni a közszolgáltatási feladatok sajátosságát a belső piac szabályainak alkalmazásával kapcsolatban;

23. ajánlja, hogy az Európai Bizottság különösen vegye figyelembe a jelenlegi és a jövőbeli demográfiai változások hatását az egységes piac jövőbeni sikerességére és irányára. Ennek során különös figyelmet kellene szentelni a jelenlegi és a jövőbeni migrációs áramlások egyenlőtlen hatásának is. Az esélyegyenlőség a modern Európa egyik alapelve; semmiféle megkülönböztetés nem helyénvaló;

24. ajánlja, hogy az Európai Bizottság fogadjon el egységeesebb és strukturáltabb megközelítést, hogy nagyobb mértékben figyelembe vehesse az egységes piac társadalmi dimenzióját. Az EU politikájának vezérelve az európai polgárok és az üzlet jóléte és érdekei kellene, hogy legyenek, amelyek kulcsszerepet játszanak az egységes piac lehetőségeinek biztosításában. Emiatt a régiók versenyképességét lehetőségként kell felfognunk mind a polgárok, mind a vállalkozások szempontjából;

25. azt ajánlja, hogy az EU igyekezzen védelmezni az európai társadalom legebezhetőbb tagjait. A világpiac globalizációja további fejlődési lehetőségeket jelent az EU gazdasága számára. Mindazonáltal, bár a gazdasági növekedés támogatása feltehetően munkát és jólétet teremt, az európai társadalom bizonyos rétegei esetlegesen nem lesznek képesek hasznot húzni ebből a növekedésből. A demográfiai változások és az idősödő lakosság miatt a hagyományos jóléti politikákat ezekhez az új kihívásokhoz kell igazítani. Ennek következtében a növekedés lehetőségeinek kihasználása mellett az uniós politikáknak biztosítaniuk kell az esélyegyenlőséget, és elő kell segíteniük a szociális jóléti struktúrák olyan átalakítását, hogy azok megfeleljenek a fejlődő egységes európai piac kihívásainak. Ez azt teszi majd szükségessé, hogy a szociális rendszerek, különösen az oktatás és képzés területén, jobban célozzák meg a leginkább rászorulókat megfelelő források és támogatások biztosítása által, illetve, hogy innovatív megoldások kialakításával hatékony szociális szolgáltatásokat nyújtsanak;

⁽¹⁾ Lásd az Európai Tanács 2006. június 15–16-i következtetéseit.

Jobb kommunikáció

26. ajánlja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok konzultáljanak és működjenek együtt a helyi és regionális önkormányzatokkal a vita ösztönzése érdekében, és a polgárok bevonása végett a prosperitás, szolidaritás és biztonság céljainak megvalósításába, valamint a munkahely-teremtési és növekedési tervek valóra váltásába. Utolni kell arra a fontos szerepre, amelyet a szociális partnerek és a szociális párbeszéd játszhatnak valamennyi szinten a piac működésének elemzése, a gazdasági migrációval kapcsolatos fenntartható politikák ösztönzése és a méltánytalan munkafeltételek terén, valamint a diszkrimináció megszüntetése érdekében mind a munkahelyeken, mind a tágabban vett munkaerőpiacon;

27. hangsúlyozza, hogy az egységes piac nyújtotta előnyöket sem az érintett felek, sem a polgárok, sem a vállalkozások felé nem kommunikálták elég hatékonyan. Az egységes piac sikeréhez alapvető fontosságú, hogy Európát újra közelebb hozzuk polgáraihoz. A Régiók Bizottsága ezért azt ajánlja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok, mivel ők jelentik a polgárokhoz legközelebbi kormányzati szintet, játsszanak vezető szerepet ebben a folyamatban. Ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy a Régiók Bizottságával közösen alakítson ki egy kommunikációs és politikai orientációjú folyamatot, és ennek révén tegyen eleget a polgárok és az üzleti közösség elvárásainak, bevonva őket a prosperitás, szolidaritás és biztonság európai céljainak megvalósításába, valamint a növekedési és munkahely-teremtési tervek valóra váltásába. Mindezek elengedhetetlen elemek az EU iránti jövőbeli bizalomhoz és annak támogatáshoz;

28. ajánlja, hogy az Európai Bizottság, a tagállamok, valamint a helyi és regionális önkormányzatok a polgárok, a vállalkozások és különösen a kkv-k aggodalmainak csillapítása érdekében javítsák a globalizációból és a megnövekedett versenyből adódó gazdasági és társadalmi változtatások kezelésének megfelelő módjával kapcsolatos kommunikációjukat;

Hatékony döntéshozatal

29. ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy összpontosítsa tevékenységét az egységes piac megvalósításának folytatására a szolgáltatások, a munkaügyi és a pénzügyi ágazat területén. Az áruk szabad mozgása viszonylag sikeresen megvalósult, míg a szolgáltatások, a munkaügyi és a pénzügyi ágazat területén az egységes piac kevésbé volt hatékony;

30. arra kéri a tagállamokat, hogy támogassák a helyi és regionális önkormányzatokat az összehangolt, egyszerűsített és integrált vállalkozástámogatási struktúrák további bevezetésében az arra leginkább megfelelő földrajzi szinten. Ezek a struktúrák fontos információforrások lehetnek a közbeszerzési lehetőségekkel kapcsolatban, és segíthetnek világossá tenni a közbeszer-

zési szerződések odaítélésének folyamatát. A helyi és regionális önkormányzatok a kkv-k támogatásában is számottevő szerepet játszanak azáltal, hogy jelentős üzletfelek a kkv-k által kínált áruk és szolgáltatások vonatkozásában;

31. azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy a vállalkozásokkal együttműködve, egy hatékony európai szabadalmi rendszer bevezetése által – amely támogatja a szabadalomtulajdonosokat mind a szellemi tulajdonjogaik érvényesítésében, mind a költségek csökkentésében az innováció ösztönzőinek erősítésére – mozgítsa elő az európai versenyképességet;

32. ajánlja az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy kezdeményezzenek valódi párbeszédet a helyi és regionális önkormányzatokkal és az üzleti szektorral annak érdekében, hogy meghatározzák azokat a területeket, amelyekben csökkenteni lehet az üzleti szabályozási terheket, főként a kkv-k esetében;

33. teljesen egyetért azzal a nézettel, hogy a meglévő közösségi jogszabályok egyszerűsítése és hatékony alkalmazása, valamint a nemzeti közigazgatások közötti szorosabb együttműködés a belső piac integrációjának elengedhetetlen feltétele. A „jobb jogalkotás” azonban nem feltétlenül jelent „kevesebb jogalkotást”. A harmonizációra szükség lehet a közösségi vívmányok tiszteletben tartása érdekében, hogy az Unió világos, koherens jogszabályi kerettel rendelkezzen;

34. azt ajánlja az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy végezzenek átfogóbb előzetes hatáselemzést az EU jogalkotási folyamatával kapcsolatban, valamint, hogy erősítsék meg a kkv-k szerepét az új jogszabályozás kialakítása során;

35. kéri, hogy erősítsék meg a kölcsönös elismerés elvét (a Bíróság „Cassis de Dijon” ügyben hozott ítélete [1979. február 20-i, 120/78-as ügy]). Ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy tegye meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a tagállamok továbbra is lehetőséget kapjanak különböző gyártási szabványok alkalmazására, anélkül, hogy ennek alapján megtagadhatnák egy termék forgalomba hozatalát;

36. azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy ismerje el a helyi és regionális önkormányzatok proaktív és jelentős szerepét az egységes piac megfelelő fejlődésének és az európai társadalmi valóságnak a befolyásolásában. Ezért erősíteni kellene a helyi és regionális önkormányzást. A Régiók Bizottsága fontos partner, mivel az uniós polgárokkal fenntartott szoros kapcsolatain keresztül bemutatja az egységes piac előnyeit, és helyzete ideális arra, hogy a támogassa a változásokat ott, ahol ez szükséges.

II. Módosításokra vonatkozó ajánlások

–

Kelt Rómában, 2007. március 23-án.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE